

[Kristen Amby.]

udviklet sig, dør er den Magtposition, som Erhvervene — og her kan man tage Arbejdere og Arbejdsgivere under eet — staar i, bestemmende ikke blot for de paagældende Erhvervs egne Kaar, men for alle øvrige Borgeres, eventuelt andre Erhvervs Kaar; ogsaa hvis det lykkes et Erhvervs Arbejdere og Arbejdsgivere ved Aftaler, ved Bestemmelser angaaende Tilgang af Lærlinge og andet at hævde høje Lønninger og høj Profit for begge Parter i Erhvervet, saa er det ikke blot de Mennesker, der faar saa og saa meget mere, saa gaar det ud over andre i Samfundet. Og hvis det ærede Medlem har Ret — og det har han — i, at Problemet i Dag virkelig er at blive klar over økonomisk, hvad et socialt Demokrati bestaar i, saa bestaar det, saa vidt jeg kan skønne, netop i at faa undersøgt dette Forhold mellem Lønningerne, Forholdet imellem Erhvervene. Der er ikke megen Mening i at kæmpe mod Vejrmøller, nemlig mod den fulde Liberalisme, for den eksisterer ikke.

Jeg kan illustrere det drastisk, saa forstaar det ærede Medlem det maaske lettere, saa forstaar man det maaske i det hele taget lettere. Der er ikke megen Mening i ud fra en socialt betonet Opfattelse, at en Husmand lønnes med 1 200—1 300 Kr. aarlig, medens en kvindelig Tekstilarbejder, der maaske ikke engang er Forsørger, lønnes med 3 000 Kr. (*P. Andersen: Nej!*). Ja, det hævdes i hvert Fald af de paagældende, at naar man rubber sig med Fingrene, kan man tjene det, og det har jeg intet imod, men det er klart, at her er der et Problem. Vi kan ogsaa sige det saaledes, at hvis det lykkes Bygningsindustriens Haandværkere, Arbejdere og Arbejdsgivere ved Aftaler at tiltvinge sig en relativ høj Løn — jeg taler ikke om, at det er for meget, man kan ikke tale om at tjene „for meget“, ingen synes, at de faar for meget —, saa gaar det ud over Huslejens Størrelse, det vil sige, at de daarligere stillede kommer til at betale mere i Husleje, det er der ingen Tvivl om. Men det vil jo sige, at Spørgsmaalet om det sociale Demokrati økonomisk i Dag, saa vidt jeg kan skønne — særlig da man ogsaa nu bruger Statsmagten til at afgøre Forholdet mellem Erhvervene, hvilket Erhverv der kan tjene meget og hvilket lidt —, først og fremmest er et Spørgsmaal, der vender indad i Spørgsmaalet om Forholdet mellem de forskellige Erhverv og deres Lønninger.

Jeg vil gerne til Slut sige, at til dette Problems Løsning, hvor man bl. a. ogsaa

bliver nødt til samfundsmæssigt at tage Hensyn til, hvem der er Forsørger og hvem ikke, dør skal jeg og mange med mig gerne tilsige vor beskedne Tjeneste. Naar først Samfundet og de forskellige Magtgrupperinger i det moderne Samfund efterhaanden bestemmer over, hvad man tjener, og hvad andre tjener, naar med andre Ord Økonomien skal være samfundsmæssigt betonet, maa alle, der tænker over de Forhold, være enige om, at Forsørgere skal stilles gunstigere end Ikke-Forsørgere. Jeg indrømmer — det er jeg mig fuldt bevidst —, at dette har en Side, som vender imod den saakaldte Kvindeemancipation, altsaa Kvindeforeningerne, men naar Samfundet overhovedet skal optage disse Spørgsmaal — og det er Samfundet nødt til, og det gør det i Dag gennem Sociallovgivningen —, saa kan jeg ikke se rettere, end at det er nødvendigt, at dette Hovedgrundspørgsmaal løses, naturligvis ikke brutalt, men løses rationelt. I Statens mange forskellige Slags Tjenester tager man i Virkeligheden de Hensyn, man er ikke altid saa modig, at man tager dem klart, men man tager dem, ogsaa i sin Lønningsskala. Naar det ikke er den frie Konkurrence og ikke Liberalismen, der afgør, hvad man tjener, ser jeg ikke rettere, end at man kan benytte Lovgivningsmagten, Statsmagten i øvrigt til at rette paa det skæve Forhold, der er i Samfundet mellem Forsørgere og Ikke-Forsørgere.

Jeg vil mene, at det var rimeligere end en stadig Kamp mod Kimærer, mod noget, der ikke eksisterer, den fulde Liberalisme, at man retter sin Opmærksomhed paa det, der er det ømme Punkt i den moderne Økonomi, Forholdet mellem Erhvervene og Erhvervenes Lønninger. Spørgsmaalet er, hvilken Magt enkelte, fordi de under Forsamlingsfrihedens og Foreningsfrihedens Måske har tilkæmpet sig eller tillagt sig en Magtposition, skal udøve over andres Økonomi. Det er et Spørgsmaal, der vender indad baade mod Arbejdere og Arbejdsgivere, men det er et Spørgsmaal, der maa løses, hvis man i det hele taget vil løse det moderne Samfunds økonomiske Vanskeligheder.

Anden Næstformand (Ulrich): Det ærede Medlem Hr. Hedtoft-Hansen har Ordet for en kort Bemærkning.

Hedtoft-Hansen: Det interessante Problem om Trediemands Ret, som det ærede Medlem Hr. Kristen Amby antydede, vil det jo ikke være muligt her at underkaste nogen nøjere Prøvelse, men i Fortsættelse af